

ปัจจัยเชิงพระดัตถ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
MULTI-LEVEL FACTORS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF PRIMARY SCHOOLS
UNDER OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

จำเนียร แจ่มอำพร¹ บุญเรือง ศรีเหรียญ² ช่อเพชร เบ้าเงิน³
Chamnain Chamamporn¹ Boonrueng Sriharun² Chopetch Boutngern³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยในระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสร้างรูปแบบความสัมพันธ์แบบพระดัตถ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคกลาง ปีการศึกษา 2556 จำนวน 43 โรงเรียน ที่ได้จากการคำนวณจากสูตรของทอโรยามาเน และใช้การสุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกโรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 43 คน ครู จำนวน 215 คน และนักเรียน จำนวน 8,636 คน ของโรงเรียนที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นครูประจำชั้นและนักเรียนทั้งห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของตัวแปรในระดับนักเรียน มี 3 ตอน มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.92-0.93 ฉบับที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของตัวแปรในระดับห้องเรียน มี 5 ตอน มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.74-0.96 ฉบับที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของตัวแปรในระดับโรงเรียน มี 5 ตอน มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.89-0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความโด่ง ค่าความเบ้ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพระดัตถ์ด้วยรูปแบบระดับขั้นลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้น 3 ระดับ โดยใช้โปรแกรม HLM version 7 รหัส 445D-C4F7-592B-6E42

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า ความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เจตคติต่อการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า พฤติกรรมการสอนของครู มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู มีอิทธิพลเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ 3) ปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่ อายุของผู้บริหาร มีอิทธิพลเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน แต่มีอิทธิพลเชิงลบต่อเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

² อาจารย์ประจำ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

2. ได้รูปแบบความสัมพันธ์แบบพหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

การวิเคราะห์ภายในห้องเรียน (Within-unit Model)

ประสิทธิผลของโรงเรียนอันเนื่องมาจากตัวแปรในระดับโรงเรียน (SAC_{ij}) = 0.3649 + 0.0212 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง (SED) + 0.09828 เจตคติต่อการเรียนของนักเรียน (SAT) + 0.0618 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (SBE) + 0.7529 ความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน (SKN) + ค่าความแปรปรวนส่วนที่เหลือในระดับนักเรียน (e_{ijk})

การวิเคราะห์ระหว่างห้องเรียน (Between-unit Model)

ประสิทธิผลของโรงเรียนอันเนื่องมาจากตัวแปรในระดับโรงเรียน (SAC_{ij}) = 0.3649 + (-0.0507) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู (TSSU) + 0.0366 พฤติกรรมการสอนของครู (TTEA) + (-0.0010) อายุของผู้บริหาร (ADAGE) + 0.0212 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง (SED) + 0.09828 เจตคติต่อการเรียนของนักเรียน (SAT) + (-0.01812) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ (ADIL) + 0.0618 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (SBE) + 0.7529 ความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน (SKN) + 0.0212 ความเป็นผู้นำทางวิชาการ (ADIL) + ค่าความแปรปรวนส่วนที่เหลือในระดับห้องเรียน (r_{ijk})

คำสำคัญ : ปัจจัยเชิงพหุระดับ ประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

The purposes of this study were investigate student factors, classroom factors and school factors affecting the school effectiveness of primary schools under Office of the Basic Education Commission and create the model of causal structural relationship for multi-levels factors affecting the effectiveness of primary schools under Office of the Basic Education Commission. The samples in this research were drawn from all related people in 43 primary schools under Office of the Basic Education in central region, academic year 2013, by using a Taro Yamane formula for calculating the sample size. Simple random sampling was used to select the schools. The informants included 43 administrators, 215 teachers and 8,636 students. The obtained samples were from all the students in the selected classrooms. The instruments used in this research were three sets questionnaire including : Set 1) a questionnaire divided into three parts used for collecting student data with 0.92-0.93 of the reliability. Set 2) a questionnaire divided into 5 parts use for collecting classroom data with 0.74-0.96 of the reliability. Set 3) a questionnaire divided into 5 parts use for collecting school data with 0.89-0.98 of the reliability. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, skewness coefficient and kurtosis coefficient, standard deviation, and Multi-level analysis with Hierarchical Linear Model (HLM) at three levels using HLM version 7, the code number : 445D-C4F7-592B-6E42.

The findings were as follows:

1. Factors Affecting the Effectiveness of primary schools under Office of the Basic Education Commission components composed of :

The student factors were the student's background knowledge, learning behavior, learning attitude, and parents' educational levels. They most positively affected the students' learning achievement.

The classroom factors were the teachers' teaching behavior which most positively affected the students' learning achievement. The teachers' social support was negatively affected the students' learning achievement.

For the school factors, the study found that : the administrators' age negatively affected the students' learning achievement. The administrators' instructional leadership positively affected the students' background knowledge, but negatively affected the students' learning attitude.

2. The model of causal structural relationship for multi-level factors affecting the effectiveness of primary schools under Office of the Basic Education Commission were as follows :

Within-unit Model

The effectiveness of primary schools under Office of the Basic Education Commission (SAC_{ij}) = 0.3649 + 0.0212 parents' educational level (SED) + 0.09828 students' attitude (SAT) + 0.0618 learning behavior (SBE) + 0.7529 student background knowledge (SKN) + residual variance for the student factors (e_{ijk})

Between-unit Model

The effectiveness of primary schools under Office of the Basic Education Commission (SAC_{ij}) = 0.3649 + (-0.0507) TSSU + 0.0366 TTEA + (-0.0010) ADAGE + 0.0212 parents' educational levels (SED) + 0.09828 students' attitude (SAT) + (-0.01812) instructional leadership (ADIL) + 0.0618 students' learning behavior (SBE) + 0.7529 student background knowledge (SKN) + 0.0212 instructional leadership (ADIL) + residual variance for the classroom factors (r_{ijk})

Keywords: Multi-Level Factors, Affecting an Effectiveness of Primary Schools, Office of the Basic Education Commission

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาของประเทศถือได้ว่าเป็นการบริการอย่างหนึ่งของรัฐ กระบวนการทางการศึกษา เป็นกระบวนการผลิตชนิดหนึ่ง ซึ่งจะช่วยเปลี่ยนแปลงมนุษย์ให้มีคุณภาพดีขึ้น ประชาชนจึงต้องการพัฒนาคุณภาพของตนเอง ส่วนรัฐก็ต้องพัฒนาคนเพื่อไปพัฒนาประเทศ สำหรับสังคมเช่นเดียวกัน คือ มีความต้องการพัฒนาคนเพื่อเข้ามารับช่วงดูแลและพัฒนาให้สังคมและเอกลักษณ์ของสังคม มีความยั่งยืน ปัจจัยหรือสิ่งที่จะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของบุคคล รัฐบาล และสังคมอย่างมีประสิทธิภาพก็คือการศึกษา การศึกษาจึงถูกกำหนดเป็น

เครื่องมือของรัฐ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ การศึกษาในฐานะกลไกพื้นฐานของการพัฒนาคนให้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง

จากการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 เป็นต้นมา พบปัญหาที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไข พัฒนา และสานต่อ โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่า สมรรถุผลในวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) และที่น่าห่วงคือ วิชาภาษาไทยที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก ไม่ว่าจะเป็นดูจากการอ่านออก เขียนได้ การสอบในประเทศหรือการทดสอบโดยกลุ่มประเทศ OECD ซึ่งวิชาภาษาไทยเป็นพื้นฐานที่จะเข้าใจวิชาอื่นๆ ถ้าภาษาไทยอ่อน วิชาอื่นจะอ่อนตามไปด้วย (วิทยากร เชียงกูล, 2552) ประกอบกับผลการประเมินรอบสองของ สมศ. พบว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 22,425 แห่ง มีถึงร้อยละ 79.7 ที่ได้มาตรฐาน และร้อยละ 20.3 ที่ต้องได้รับการพัฒนา โดยมาตรฐานที่ยังได้คะแนนต่ำคือ ความสามารถของผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ คิดสร้างสรรค์ ส่วนด้านการพัฒนาครู พบว่า ขาดระบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพต่อเนื่อง และขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง ทำให้ครูไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบเพียงพอ ในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการและการส่งเสริมการมีส่วนร่วม รวมทั้งการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ทั้งนี้หน่วยปฏิบัติยังไม่มีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารงานและจัดการศึกษาเท่าที่ควร สำหรับการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2550 ประชากรกลุ่มอายุ 3-17 ปี เข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 85.7 โดยในระดับปฐมวัยและประถมศึกษาลดลงจาก ปีการศึกษา 2542 พบปัญหาการดำเนินการเนื่องจากความพร้อมของท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ปฐมวัย เด็กที่เข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับออกกลางคันมาก การให้บริการการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสยังไม่ทั่วถึง และการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ยังไม่มีกลไกที่ชัดเจน ขาดองค์ความรู้ เครื่องมือในการจัดการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมถือว่าเป็นประสิทธิผลของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา แต่เนื่องจากประสิทธิผลมีตัวบ่งชี้หลายประการเป็นพหุเกณฑ์และมีรูปแบบการประเมินประสิทธิผลในรูปแบบบูรณาการ (Hoy & Miskel, 2001) ตลอดจนลักษณะข้อมูลทางการศึกษาของโรงเรียนมีข้อมูลเป็นระดับชั้นเป็นพหุระดับ คือระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียน และระดับนักเรียน ซึ่งประสิทธิผลของโรงเรียนจะมีมากน้อยเพียงใดจะต้องมีปัจจัยเกี่ยวข้อง ส่งเสริม สนับสนุนให้ประสิทธิผลอยู่ในระดับที่สามารถตอบสนองต่อจุดประสงค์หรือความต้องการ และสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนได้ ดังนั้นปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนก็ต้องเกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์กับสภาพลักษณะของโรงเรียน ของบุคคล จุดมุ่งหมาย นโยบายการบริหารและการปฏิบัติและลักษณะของสภาพแวดล้อมและสิ่งอื่นๆ เพราะความสำเร็จประสิทธิภาพและประสิทธิผลไม่ได้เกิดขึ้นจากปัจจัยหนึ่งปัจจัยใด เพียงอย่างเดียวจะต้องมาจากหลากหลายปัจจัย จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนนั้น พบว่าปัจจัยด้านชีวสังคมของครู ผู้บริหารโรงเรียน การเป็นผู้นำทางวิชาการ บรรยากาศของโรงเรียน ความพึงพอใจในงานของครู พฤติกรรมการบริหาร พฤติกรรมการสอนของครู ประสพการณ์ ความสามัคคีของครู อาจารย์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม พฤติกรรมด้านการเรียน การเรียนพิเศษ การศึกษาและฐานะเศรษฐกิจของผู้ปกครอง วัฒนธรรมองค์กร ความจงรักภักดี แรงจูงใจ วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มีอิทธิพลส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมและยังเป็นปัจจัยที่ใช้พยากรณ์ประสิทธิผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ, 2536), (ภารดี อนันต์นาวิ, 2545), (สมจิตร อุดม, 2547),

(พิมพ์อร สดเอี่ยม, 2547) จึงสมควรที่จะทำการศึกษาว่ามีปัจจัยในระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยในระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างรูปแบบความสัมพันธ์แบบพหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากหน่วยของการวิเคราะห์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย โรงเรียน ห้องเรียน และนักเรียน โดยมีเงื่อนไขว่าเป็นโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคกลาง จำนวน 17 จังหวัด คือ กาญจนบุรี ชัยนาท นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง ปีการศึกษา 2556 ที่มีจำนวนห้องเรียนเฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 ห้องเรียนขึ้นไป ได้หน่วยโรงเรียนทั้งหมด 47 โรงเรียน จากบัญชีรายชื่อโรงเรียนของสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 12,094 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 43 คน ครู จำนวน 215 คน และนักเรียน จำนวน 8,636 คน ที่ได้จากการคำนวณจากสูตรของทาโรยามาเน่ รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 8,894 คน และใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เพื่อเลือกหน่วยวิเคราะห์ในระดับโรงเรียน และใช้การสุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกหน่วยวิเคราะห์ในระดับห้องเรียน สำหรับระดับนักเรียนกำหนดนักเรียนทุกคนในห้องเรียนนั้นๆ เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ ที่วัดตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 แบบสอบถามนักเรียน มี 3 ตอน ฉบับที่ 2 แบบสอบถามครู มี 5 ตอน ฉบับที่ 3 แบบสอบถามผู้บริหาร มี 5 ตอน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ค่าความเบ้ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรม และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพหุระดับด้วยรูปแบบระดับชั้นลดหลั่น สอดแทรกเชิงเส้น 3 ระดับ โดยใช้โปรแกรม HLM version 7

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า ความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เจตคติต่อการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า พฤติกรรมการสอนของครู มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู มีอิทธิพลเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ 3) ปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่ อายุของผู้บริหาร มีอิทธิพลเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน แต่มีอิทธิพลเชิงลบต่อเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน

2. รูปแบบความสัมพันธ์แบบพหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ภายในห้องเรียน (Within-unit Model)

ประสิทธิผลของโรงเรียนอันเนื่องมาจากตัวแปรในระดับโรงเรียน (SAC_{ij}) = 0.3649 + 0.0212 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง (SED) + 0.09828 เจตคติต่อการเรียนของนักเรียน (SAT) + 0.0618 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (SBE) + 0.7529 ความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน (SKN) + ค่าความแปรปรวนส่วนที่เหลือในระดับนักเรียน (e_{ijk})

การวิเคราะห์ระหว่างห้องเรียน (Between-unit Model)

ประสิทธิผลของโรงเรียนอันเนื่องมาจากตัวแปรในระดับโรงเรียน (SAC_{ij}) = 0.3649 + (-0.0507) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู (TSSU) + 0.0366 พฤติกรรมการสอนของครู (TTEA) + (-0.0010) อายุของผู้บริหาร (ADAGE) + 0.0212 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง (SED) + 0.09828 เจตคติต่อการเรียนของนักเรียน (SAT) + (-0.01812) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ (ADIL) + 0.0618 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (SBE) + 0.7529 ความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน (SKN) + 0.0212 ความเป็นผู้นำทางวิชาการ (ADIL) + ค่าความแปรปรวนส่วนที่เหลือในระดับห้องเรียน (r_{ijk})

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน เจตคติต่อการเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากความรู้พื้นฐานเดิมเป็นความรู้ ทักษะและความสามารถที่ผู้เรียนมีอยู่ก่อนเรียนบทเรียนใหม่ เมื่อเรียนบทเรียนใหม่ที่มีเนื้อหาซับซ้อนกว่าเดิม จะเรียนได้ดีขึ้น โดยการเรียนรู้พื้นฐานเดิมมากจะเป็นรากฐานสำคัญช่วยให้เรียนรู้ได้มากขึ้น เร็วขึ้นและมั่นคงขึ้น ทำให้ตั้งใจเรียน ไม่คั่งข้องใจและไม่วิตกกังวล ทั้งยังส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติต่อการเรียนที่ดี ผู้เรียนที่มีความรู้พื้นฐานเดิมดีจึงส่งผลให้มีผลการเรียน (Bloom, 1967) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิลมส์ (Willms, 1992) พบว่า นักเรียนที่มีความรู้เดิมดีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความรู้เดิมไม่ดี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพอร์ สดเอี่ยม (2547) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า ความรู้พื้นฐานเดิม มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ

พฤติกรรมการเรียน เป็นการกระทำหรือการแสดงออกของผู้เรียนที่บ่งบอกถึงความเอาใจใส่ สนใจใฝ่รู้ กระตือรือร้น ตั้งใจร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสามารถในการวางแผนการเรียน เป็นการปฏิบัติตนต่อการเรียนทั้งในและนอกเวลาเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น เช่น ตั้งใจศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม สนทนากับผู้รู้ ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดี ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น (ราชนันท์ บุญธิมา, 2542) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมจิตร อุดม (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาของเอกชนในภาคใต้ พบว่า พฤติกรรมการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เจตคติเป็นความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชาที่เรียน การจัดกิจกรรม เนื้อหาวิธีการสอนและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ ดังนั้นนักเรียนที่มีเจตคติต่อการเรียนสูง มีความเอาใจใส่ สนใจศึกษาค้นคว้าอย่างสม่ำเสมอ มีความอยากรู้อยากเห็น มุ่งมั่น และพร้อมที่จะยอมรับความรู้หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ เมื่อนักเรียนรู้สึกดีต่อการเรียน ก็จะทำให้ให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีและนานกว่า มากกว่านักเรียนที่มี

ทักษะ ความตั้งใจ ความขำนาญน้อย และจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงตามไปด้วย ดังที่ ฟิชไบน์ และ ไอน์เซน (Fishbein & Ajzen, 1975) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า เจตคติของบุคคลเป็นตัวแปรสำคัญตัวหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกที่เป็นพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นหากผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ก็จะทำให้มีพฤติกรรมการเรียนที่ดี จนในที่สุดผู้เรียนก็จะบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วู้ด (Wood, 1993) พบว่า เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนมีผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การที่ผู้ปกครองนักเรียนมีระดับการศึกษาดี ย่อมมีความเข้าใจและทักษะในการเรียน เพราะผู้ปกครองจะมีประสบการณ์ และสามารถถ่ายทอดให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และส่งเสริมให้กำลังใจพร้อมแนวทางในการเรียน อาจส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนดีของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของแคมป์เบลล์ (Campbell, 1994) พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เช่นเดียวกับ กรมสามัญศึกษา (2543) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาภูมิหลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน พบว่า ระดับการศึกษาของบิดา มารดา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ตัวแปรระดับห้องเรียน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู และพฤติกรรมการสอนของครู พบว่า มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และมีความผันแปรเกิดขึ้นในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างห้องเรียนในโรงเรียนเดียวกันที่เป็นผลมาจากครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงจะส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และมีผลต่อการวางแผนการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมผู้เรียน จะทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาและ ย่อมได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากนักเรียน จึงส่งผลให้ครูมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ทั้งยังส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู ดังแนวคิดที่ว่า แรงจูงใจในการทำงานเป็นพลังกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ช่วยให้เราทำงานอย่างเต็มความสามารถ (Hoy & Miskel, 2001) ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราชนันย์ บุญธิมา (2542) จึงสรุปได้ว่าวุฒิการศึกษาของครู มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

พฤติกรรมการสอนของครู เป็นตัวแปรในระดับห้องเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนที่ดีแล้ว ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น รวมถึงการที่ครูมีพฤติกรรมในการเตรียมการสอน เนื้อหาวิชา การจัดชั้นเรียน สอนด้วยความเมตตาอย่างเต็มความสามารถ ใช้อุปกรณ์การสอนที่หลากหลาย ดูแลเอาใจใส่นักเรียน ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ติดตามประเมินแก้ไข สอนซ่อมเสริมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพฤติกรรมการสอนของครูมีอิทธิพลส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาวดี ชีวะผลาบุญ (2555) ซึ่งพบว่า พฤติกรรมการสอนของครู ร่วมกันอธิบายประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการ

การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู เป็นคุณลักษณะที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เนื่องมาจากการที่ครูได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้ได้รับโอกาสที่ดี เกี่ยวกับอารมณ์ การยอมรับ ความสนใจ วัสดุสิ่งของ ข้อมูลข่าวสาร การช่วยเหลือให้คำปรึกษาจากเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ทำให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ครูจึงมีกำลังใจในการทุ่มเท อุทิศเวลาเพื่อการทำงาน มีความมุ่งมั่นในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น (Faber, 1983) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ราชนันย์ บุญธิมา (2542) และสมจิตร อุดม (2547) จึงสรุปได้ว่าการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3. ตัวแปรอิสระในระดับโรงเรียน ได้แก่ อายุ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ พฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แต่ไม่มีความผันแปรเกิดขึ้นในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ถึงใหญ่พิเศษ ผู้บริหารทางการศึกษาสามารถจัดกระทำให้มีลักษณะที่ใกล้เคียงกันได้ง่าย ดังนั้น จึงไม่มีความผันแปรในระดับโรงเรียน หรือมีน้อยที่สุด

อายุของผู้บริหารมีอิทธิพลเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 45 ปี ถึง 58 ปี โดยมีค่าเฉลี่ยที่อายุ 53 ปี ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุ 55 ปี ร้อยละ 25.6 ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีโอกาสดังกล่าวของผู้บริหารจึงมีอิทธิพลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าประสบการณ์ในการบริหารอยู่ระหว่าง 20.4 ปี ประกอบกับผู้บริหารที่มีอายุ ย่อมมีความรู้และสั่งสมประสบการณ์สูง จึงส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และมีผลต่อการวางแผนการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมผู้เรียน จะทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาและ ย่อมได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากครูและนักเรียน จึงส่งผลให้ครูมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ทั้งยังส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู ดังแนวคิดที่ว่า แรงจูงใจในการทำงานเป็นพลังกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ช่วยเราให้ทำงานอย่างเต็มความสามารถ (Hoy & Miskel, 2001) ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราชนัย บุญธิมา (2542) สำหรับความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ ร่วมกับครู ในการดำเนินงานเกี่ยวกับวิชาการ กำหนดเป้าหมายการวางแผนพัฒนาคุณภาพทางการเรียนของนักเรียน ได้นำความรู้เทคนิค วิธีการใหม่มาใช้ในการบริหารงานวิชาการ ติดตามประเมินผลงานตามโครงการต่างๆ ของโรงเรียน ตามบทบาทความเป็นผู้นำทางวิชาการ แสวงหากิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียนที่มุ่งเน้นส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนทำให้ครู ได้ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีความรู้ มีความสำเร็จทางด้านวิชาการ สอดคล้องตามแนวคิดและนโยบายของผู้บริหารโรงเรียนทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นอกจากนั้นบุคลิกความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่นักเรียนมีความศรัทธาเกิดความเชื่อมั่นและยึดถือเอาเป็นตัวอย่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพอร์ สดเอี่ยม (2547) ผลการวิจัยพบว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ จึงสรุปได้ว่า อายุ และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระดับตามลักษณะของการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพหุระดับพบว่า ตัวแปรแต่ละระดับล้วนมีผลทำให้เกิดความผันแปรระหว่างหน่วยที่อยู่ในระดับเดียวกัน คือ นักเรียนที่เข้ามาสู่โรงเรียนเป็นแหล่งที่ทำให้เกิดความผันแปรมากที่สุด เพราะว่า นักเรียนเหล่านั้นมีองค์ประกอบที่แตกต่างกัน ในขณะที่ห้องเรียน ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสามารถควบคุมและจัดการให้เป็นไปในแนวทางที่ต้องการได้ ดังนั้นความผันแปรในระดับห้องเรียนจึงมีน้อยกว่า ขณะที่โรงเรียนซึ่งถือเป็นองค์กรในการจัดการศึกษา ผู้บริหารทางการศึกษาสามารถจัดกระทำให้มีลักษณะที่ใกล้เคียงกันได้ง่าย ดังนั้น ความผันแปรในระดับโรงเรียนจึงมีน้อยที่สุด แสดงว่าโรงเรียนเกือบทั้งหมดมีความแตกต่างกันน้อยมาก ผลจากการศึกษา ยังคงพบตัวแปรหลายด้านที่ทำให้โรงเรียนและห้องเรียนที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกันมีความแตกต่างกัน ซึ่งถ้าลดความแตกต่างขององค์ประกอบ

เหล่านั้นให้น้อยลงเป็นสิ่งที่ดีต่อผู้เรียน ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่นักการศึกษาต้องคำนึงถึงเพื่อให้ห้องเรียน หรือโรงเรียนทั้งหลายมีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยอาจจัดแบ่งนักเรียน เช่น จัดนักเรียนที่มีผลการเรียนสูงไว้ห้องเดียวกัน หรือจัดตามความถนัดหรือความสนใจเป็นหลัก

1.2 สำหรับผู้บริหาร จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า อายุของผู้บริหาร มีอิทธิพลเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่ สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนคัดเลือก บรรจุและแต่งตั้งผู้บริหารที่มีอายุไม่เกิน 53 ปี หรือต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกลุ่มผู้บริหารที่มีอายุมาก และมีประสบการณ์ในการบริหารน้อย โดยการนิเทศ มีการจัดการเครือข่ายโรงเรียนที่เข้มแข็ง จัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน ในด้านการฝึกอบรมทางการบริหารในช่วงระยะเวลา 5 ปี จนถึงปัจจุบัน

1.3 สำหรับครู ควรปรับปรุงคุณภาพการสอนของครู โดยส่งเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน รวมทั้งกระบวนการด้านการบริหารจัดการของครู ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ ครู และผู้บริหาร เกือบไม่มีผลหรือไม่ให้ผลการวิเคราะห์ประมาณค่าพารามิเตอร์ได้เลย อาจชี้ให้เห็นว่าครูเหล่านั้นมีลักษณะที่เหมือนกัน จึงไม่มีผลหรือมีผลเหมือนกัน ในการทำให้เกิดหรือไม่เกิดความผันแปรขึ้นในตัวแปรที่ศึกษา ดังนั้นการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน และโรงเรียน จึงมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน

1.4 สำหรับผู้ปกครอง จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อเจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นถ้าบ้านกับโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะเป็นผลดีต่อระบบการศึกษาและคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม จึงควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้ปกครองควรให้การสนับสนุนทางด้านการเรียนของนักเรียนอย่างจริงจัง เอาใจใส่และติดตามการเรียนของนักเรียนอยู่เสมอ ส่งเสริมสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเรียนให้นักเรียนได้รับความรู้ข่าวสารทางด้านการเรียนจากสื่อต่างๆ และควรมีส่วนร่วมในการสร้างเจตคติต่อการเรียนที่ดีแก่นักเรียน จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นต่อไปในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเพื่อหาขอบเขตขั้นต่ำของกลุ่มตัวอย่างที่น่ามาใช้ในการวิจัยตามรูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้น

2.2 ควรปรับเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้นเพื่อให้เห็นภาพของระบบการศึกษาในภาพรวมทั้งประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์อร สดเอี่ยม. (2547). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ภารดี อนันต์นาวิ. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชันย์ บุญธิมา. (2542 ก). ปัจจัยที่เอื้อต่อผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิภาวดี ชีวะผลาบุญ. (2555). รูปแบบการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 7 (1), 26-36.
- สมจิตร อุดม. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในภาคใต้. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 – 2561). กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.
- Bloom, B. S. (1976). Human Characteristics and School Learning. New York: McGraw Hill Book Company.
- Campbell, J. P. (1994). Educztional Productivity and Differential Socialization. Educational Resaeach. 21(7), 1.
- Faber, B. A. (1983). Stress and Burnout in the Human Service Professinos. New York: Pergamon.
- Fishbein, M., & Icek Ajzen. (1975). Belief Attitude Intention and Behavior: An Introduction and Research. New York: Addison-Wesley.
- Hoy, W., K., & Miskel, C. G. (2001). Educational Administration: Theory, Research and Practice. 6th ed. New York: McGraw-Hill.
- Pendley, K. L. (1985). Effective Educational Leadership: Its Relationship to Personality Characterisics, Interpersonal Behaviors and Leadership Style. Dissertation Abstracts International. 47(1), 43-A.
- Willms, J. D. (1992). Monitoring School Performance : A Guide for Educators. London: Falmer Press.
- Woods, Kathleen Ann O'Loughlin. (1998). Leadership Factors that Influence Educational Excellence. Dissertation Abstracts International. 59(3), 668.